Port of Amsterdam

Van: [redacted] (PNH), [redacted] (Gemeente Amsterdam), [redacted] (PoA_
Datum: Wednesday, 01 September 2021

Onderwerp: CONCEPT projectvoorstel omgevingsveiligheid Westpoort in relatie tot energietransitie

---

Projectvoorstel omgevingsveiligheid Westpoort in relatie tot energietransitie

Achtergrond en context

Op 1 juli 2022 treedt de Omgevingswet in werking. Parallel aan de inwerkingtreding wordt het externe veiligheidsbeleid gemoderniseerd (omgevingsveiligheidsbeleid). De voornaamste verandering is dat het huidige groepsrisicobeleid wordt vervangen door een meer ruimtelijke benadering via aandachtsgebieden. Alle bestaande en nieuwe activiteiten met gevaarlijke stoffen krijgen aandachtsgebieden voor brand, explosie en/of gifwolk, afhankelijk van de soorten stoffen die gebruikt worden en de processen die plaatsvinden. Gemeenten werken momenteel aan hun omgevingsvisies waarin hun lange termijn strategie o.a. in relatie tot ruimtegebruik wordt vastgelegd. De omgevingsvisie Amsterdam 2050 is in juli 2021 vastgesteld. Woningbouw (bijvoorbeeld Haven Stad, Achtersluispolder en het Hembrugterrein) neemt hier ook een belangrijke plaats in. Verder starten gemeenten met het vertalen van hun visie naar hun omgevingsvisie naar regels in hun omgevingsplan. Zo is in de omgevingsvisie van Amsterdam ook opgenomen dat het nodig is een risicogebied externe veiligheid aan te wijzen voor het havengebied.

Daarnaast staan we aan de vooravond van de energietransitie en de transitie naar de circulaire economie. Beide transities nemen de aankomende jaren een enorme vlucht. De energietransitie is noodzakelijk om als stad, regio en land te kunnen blijven voorzien in onze energievoorziening en deze te verduurzamen in het licht van de klimaatdoelstellingen. Deze doelstellingen voor de Amsterdamse haven zijn verder geconcretiseerd in de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal (AKN) en worden voor het Noordzeekanaalgebied verder uitgewerkt in o.a. de CES. Voor de energietransitie zullen we gebruik maken van nieuwe, niet-fossiele energiedragers, zoals waterstof en van andere activiteiten o.a. de productie van synthetische- en biobrandstoffen. Daarnaast vraagt de energietransitie aanpassingen aan de (ondergrondse) infrastructuur.

Vanwege diverse onzekerheden rondom de transities is er nog niemand die kan voorspellen hoe de toekomst er exact uit zal gaan zien. Wel is inmiddels duidelijk dat de gewenste en noodzakelijke duurzaamheidstransities invloed zullen hebben op de fysieke ruimte en de milieuruimte van bijbehorende activiteiten. Niet-fossiele energiedragers zoals waterstof hebben een ander (en afhankelijk van de drager- groter) risicoprofiel dan de huidige fossiele energiedragers.
De transities en ontwikkelingen kunnen daardoor een grotere impact hebben op het ruimtegebruik in (de omgeving van) Westpoort. Verder zullen de transities en ontwikkelingen impact hebben op de beschikbare en benodigde milieuruimte. Dit geldt in het bijzonder voor de risicoruimte, maar mogelijk ook voor geluidsruimte dit is afhankelijk van de locatiekeuze waar de transitie plaats zal vinden

Door Port of Amsterdam is voor Westpoort een eerste verkenning gedaan wat de energietransitie aan risicoruimte nodig zou kunnen hebben. Daarbij zijn berekeningen uitgevoerd om een beeld te krijgen van de resulterende contouren en aandachtsgebieden. De resultaten zijn aan de provincie en de gemeente gepresenteerd en geven ook aanleiding het beleid te actualiseren, omdat er wellicht (veel) meer risicoruimte nodig is,

Timing

Om de externe veiligheidsimplicaties van bovengenoemde ontwikkelingen tijdig op het vizier te hebben is het belangrijk op korte termijn een start te maken met een verdiepend onderzoek. Dit onderzoek kan dienen als input voor aanwijzen van voorschriftengebieden (of andere maatregelen) binnen nieuwe aandachtsgebieden door gemeenten(als gevolg van de nieuwe Omgevingswet). Tevens kunnen de resultaten uit dit onderzoek worden meegenomen bij de afwegingen rondom huidige intensiveringsopgaves in en om Westpoort. Dit uitkomsten uit dit onderzoek moeten tijdig (voor omgevingsplannen en daadwerkelijke vestiging transitie activiteiten) geagendeerd worden om te borgen dat de verscheidene beleidsambities helder ten opzichte van elkaar kunnen worden afgewogen.

Relatie met andere visies en beleidstrajecten

Deze actualisatie is geen solitaire activiteit. Het hangt nauw samen met andere recente beleidstrajecten zoals de Omgevingsvisies PNH en Amsterdam, de modernisering omgevingsveiligheid door het rijk, de bedrijvenstrategie, de te maken gebiedsvisie van HbA, de uitwerking van het NOVI-gebied NZKG, de RES en de CES, het BO MIRT en BO MIEK. Wellicht dat daar nog andere producten bijkomen als we met de andere stakeholders zoals Zaanstad en Haarlemmermeer over spreken.

Deze actualisering van het omgevingsveiligheidsbeleid is ook opgenomen in de uitvoeringsagenda van de omgevingsvisie Amsterdam.

Vraag
De resultaten van de verkennende onderzoeken hebben een aantal mogelijke knelpunten bloot gelegd (zoals een kleine veiligheidscontour) en leiden tot de volgende vraag: Welke planologische aanpassing zijn wenselijk om de circulaire- energietransitie in Westpoort te kunnen faciliteren conform de nieuwe Omgevingswet?

Onderzoeksvragen
Deze vraag leidt tot de volgende onderzoeksvragen:

- Voldoet de huidige ‘Gebiedsvisie externe veiligheid Westpoort’ nog tegen het licht van de transities (o.a. energie- en die naar de Omgevingswet) of is actualisatie gewenst?
- Welke scenario’s zijn denkbaar wat betreft de energietransitie, gefaseerd voor 2030, 2040 en 2050?
- Welke activiteiten zijn cruciaal voor de energietransitie?
- Welke activiteiten met welke (nieuwe) energiedragers worden op welke termijn verwacht in Westpoort? Rekening houdend met drie situaties; alleen fossiel/ mix van fossiel en niet-fossiel / alleen niet-fossiel.
- Welke activiteiten zijn wel en niet gewenst in Westpoort? Wat zijn daarvoor de criteria? (Met als uitgangspunt: visie NZKG2040 is en de Verstedelijkingsstrategie.)
- Welke ruimtevraag (fysiek en risico-) hoort bij deze nieuwe activiteiten?
- Voor gewenste activiteiten: In welk deel van Westpoort zijn deze (mede met het oog op andere randvoorwaarden zoals infra) gewenst?
- Past het huidige planologische regime voor Westpoort (vestigingsregime) en haar omgeving, inclusief de veiligheidscontour, bij de gewenste ontwikkelingen?
- Welke aanpassingen aan het ruimtelijk regime zijn nodig en welk rol spelen de middelen risicogebied, aandachtsgebieden en voorschriftengebieden daarin?
- Welke kansen biedt de Omgevingswet met bijbehorend omgevingsveiligheidsbeleid om de veiligheidssituatie te optimaliseren.

- Welke consequenties hebben de ontwikkelingen voor de bereikbaarheid van (delen van) Westpoort wat betreft vervoer van gevaarlijke stoffen? Zijn alle delen van Westpoort even goed bereikbaar voor gevaarlijke stoffen? (weg, water, spoor en buis)

Doel

Doel van het project '**omgevingsveiligheid Westpoort in relatie tot energietransitie**' is om te komen tot een actualisatie en tevens modernisering van de gebiedsvisie externe veiligheid Westpoort uit 2009. De gebiedsvisie 'omgevingsveiligheid' Westpoort dient een duurzaam en toekomst bestendig ruimtelijk beleid te bewerkstelligen dat het mogelijk maakt om de opgave, de energie transitie en de circulaire proces industrie, te kunnen faciliteren en tegelijkertijd de veiligheid in en rondom Westpoort niet onevenredig te schaden. De gebiedsvisie omgevingsveiligheid wordt gebaseerd op de instrumenten van de Omgevingswet. De visie krijgt ook een vertaling in het omgevingsplan (bijvoorbeeld door aanwijzing van voorschriftengebieden en risicogebieden)

Scope

Het project beperkt zich tot de huidige begrenzing van de gebiedsvisie EV Westpoort. Nog af te wegen:

- Het al dan niet betrekken van de risico's van LNG-bunkeren en daarmee te vergelijken brandstoffen.

Stappenplan

Wij stellen de volgende stappen voor om te komen tot beantwoording van de vragen:

Stap	Omschrijving	Betrokkenen
1	project kick off en vaststelling projectvoorstel: • Samenstellen kerngroep • Bepalen urgentie onderzoek en formulering bestuursopdracht gemeente Amsterdam en Provincie Noord-Holland • Bepalen onderzoeksvragen • gewenste planning	
2	Evaluatie bestaande beleid (Gebiedsvisie EV én veiligheidscontour, incl. vertaling naar instrumentarium) • Het bestaande beleid heeft ruim 10 jaar gewerkt. Wat ging daar goed of slecht aan? • Was de scope te breed of te smal? • Is het nog nodig? • Etc, etc, etc…	
3	Creëren van een gemeenschappelijk ruimtelijk beeld. Vertalen projectvoorstel naar bestuursopdracht door gemeente en provincie en start onderzoeken: • bepalen uitgangspunten / scenario's • Uitvoering risico- en effectanalyses • Ruimtelijke vertalen van resultaten • Vervoer gevaarlijke stoffen ook meenemen • Bepalen consequenties voor ruimtelijke regime • Bepalen vervolgstappen	
4	Bestuurlijke beleidsnotitie: • Bestuurlijk rapporteren van resultaten (notitie) • Bepalen vervolgstappen voor besluitvorming	

	• Bepalen welke andere partijen/overheden met de actualisering van de gebiedsvisie MOV hun beleid willen/moeten aanpassen	
5	Actualiseren gebiedsvisie omgevingsveiligheid Westpoort en vergelijkbaar beleid bij provincie (en zonodig aangrenzende gemeenten)	

Afbakening

Dit projectvoorstel heeft betrekking op het havenindustriegebied Westpoort en de directe omgeving ervan. Er wordt alleen gekeken naar de benodigde risicoruimte niet naar andere milieuruimte. Het omvat dus niet het hele Noordzeekanaalgebied maar de gemeenten Amsterdam, Zaanstad en Haarlemmermeer. Westpoort dient wel beschouwd te worden als onderdeel van het Noordzeekanaalgebied.

Projectorganisatie

N.B. Stuurgroep

Voor uitvoering van dit project stellen wij voor om te werken met een *kerngroep* met daarin (nader af te stemmen)*:*

- Provincie Noord Holland
- Gemeente Amsterdam
- Port of Amsterdam
- ODNZKG
- Veiligheidsregio

De kerngroep trekt het project:

Daarnaast stellen wij voor om een brede projectgroep in te stellen met daarin:

- Provincie Noord Holland
- Gemeente Amsterdam
- Port of Amsterdam
- ODNZKG
- Projectbureau NZKG
- Veiligheidsregio's
- Gemeente Zaanstad
- Gemeente Haarlemmermeer

???

Port of Amsterdam

Planning

Q4 2021:
- Bestuurlijke beleidsnotitie omgevingsveiligheid Westpoort (tussenproduct)
- Collegebesluit en besluit GS

Q4 2022
- Uitgewerkte gebiedsvisie omgevingsveiligheidsbeleid Westpoort
- Raadsbesluit & besluit PS

(half jaar uitwerken/half jaar besluitvorming, gemeentelijke verkiezingen)

2023-2029
- Omgevingsplan in lijn gebracht met omgevingsveiligheidsbeleid

Port of Amsterdam

Bijlage 1 Enkele passages uit de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal

Route kaart Amsterdam klimaatneutraal 2050; wat is de opgave

Haven en industrie

De haven als duurzame batterij voor de stad, regio en Europa. Bedrijven en industrie verminderen hun energiegebruik en CO_2-uitstoot.

Wat is de opgave voor de haven en industrie?

Energie speelt een centrale rol in de Amsterdamse haven. Er wordt op grote schaal energie geproduceerd en brandstoffen opgeslagen en doorgevoerd. De kans en de uitdaging voor de haven is om te veranderen van een fossiel energiecluster naar een koploper in duurzame energie, warmte en alternatieve brandstoffen voor de stad, de regio, de scheep- en luchtvaart.

Vanaf 2050 is de haven van Amsterdam een volledig duurzaam energie- en brandstoffencluster met groene waterstof, biobrandstoffen, hergebruik van CO_2 en synthetische brandstoffen. We streven naar het uitfaseren van fossiele brandstoffen voor 2050.

De haven en industrie zorgen jaarlijks voor 920 kiloton CO_2-uitstoot in Amsterdam. Dit is ongeveer 18% van de totale uitstoot.

Route kaart Amsterdam klimaatneutraal 2050; wat gaan we doen

Haven en industrie

De haven als duurzame batterij voor de stad, regio en Europa. Bedrijven en industrie verminderen hun energiegebruik en CO_2-uitstoot.

Haven en industrie: Wat gaan we doen?

We willen samen met het Havenbedrijf en bedrijven in de haven transformeren naar een haven als 'duurzame batterij voor de stad, regio en Europa'. Duurzame energie wordt op industriële schaal opgewekt, geproduceerd, omgezet, opgeslagen en gedistribueerd naar de eindgebruiker. We ondersteunen dit perspectief en werken samen met het Havenbedrijf Amsterdam en de bedrijven in de haven om deze verandering goed vorm te geven. We werken aan de benodigde infrastructuren, CO_2-afvangen bij het AEB, innovatieve duurzame brandstoffen en energiebesparing bij bedrijven. Dit zorgt ervoor dat de Amsterdamse haven ook bijdraagt aan de energietransitie buiten Amsterdam.

Vattenfall gaat de Hemwegcentrale tot 2050 stap voor stap transformeren naar fossielvrije energiehub.